

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАУКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ

Освітньо-професійна
програма

«Українська мова та література»

Спеціальність

035 «Філологія (українська мова та література)»

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти

перший магістерський

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

Розробник: Тарангул Ірина Леонідівна – кандидат філологічних наук,
асистент кафедри зарубіжної літератури, теорії літератури та
слов'янської філології.

Профайл викладача:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=0kDsvAwAAAAJ&hl=uk>

Контактні телефони: +380954653637

E-mail:

i.tarangul@chnu.edu.ua

Консультації

онлайн-консультації на платформі Google Meet (п'ятниця,
13.00 – 14.30 год.)

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

У курсі «Теорія і практика наукового перекладу» репрезентовано основні підходи до визначення і вивчення перекладу в двох термінологічних значеннях: 1) переклад як вид міжмовної комунікації, як процес перетворення дискурсу першотвору у текст друготвору; 2) результат цього процесу, тобто текст перекладу у багатстві жанро-видової різноплановості, зокрема наукового стилю. Розглядається типологія перекладів залежно від жанрового спрямування та від форми здійснення перекладу; охарактеризовано особливості перекладу наукових, науково-технічних, науково-популярних текстів, типів письмового перекладу (повний, реферативний, анотаційний тощо).

2. Мета навчальної дисципліни: формування базових основ галузевого перекладу, зокрема перекладу наукового, науково-популярного, технічного текстів; формування навичок співвідношення понятійного апарату дисципліни з реальними мовними явищами; формування навичок редагування наукового, науково-популярного текстів; сформувати у студентів навички здійснення різних видів перекладу текстів різного галузевого спрямування.

3. Пререквізити. Сучасна українська мова. Практикум з української мови. Лінгвістичний аналіз тексту. Правописна компетентність фахівця. Пунктуаційна вправність студента. Український правопис. Українська мова за професійним спрямуванням. Основи українського термінознавства. Порівняльна граматики слов'янських мов.

4. Результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК-1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК-3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК-6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК-8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК-12 Здатність чітко визначати й ідентифікувати мовознавчі напрями та школи; виокремлювати та кваліфікувати наукові проблеми в галузі лінгвістики.

Програмні результати навчання:

ПР-2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПР-3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості

дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПР-7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПР-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПР-13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПР-14 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПР-16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПР-21 Аналізувати й порівнювати лінгвістичні явища в українській та слов'янських мовах, характеризувати основні проблеми; критично оцінювати отриману інформацію й предметно характеризувати досягнення мовознавців у різних галузях лінгвістики, застосовувати отримані знання у власних лінгвістичних дослідженнях або при аналітичному реферуванні джерел.

знати:

- основні напрямки розвитку сучасного перекладознавства у сфері перекладу науково-технічної, науково-популярної літератури;
- лексичні та граматичні явища української та російської мов та особливості їх перекладу відповідно до сфери спілкування та реєстру цільової мови;
- закономірності функціонування одиниць мови і законів оперування ними для успішної перекладацької діяльності;
- вимоги щодо виконання різних видів перекладу наукової літератури, зокрема повного письмового, анотаційного, реферативного тощо;
- мовну норму при перекладі та редагуванні різножанрових текстів з рідної мови російською та навпаки.

вміти:

- володіти прийомами перекладу, характерними для науково-технічних, науково-популярних текстів;
- мобілізувати і реалізувати знання у сфері науково-технічного перекладу;

- використовувати граматичний ресурс мови перекладу, утворювати словоформи, коректно використовувати правила орфографії на автономному рівні;
- оперувати комплексом фонових знань у процесі виконання різних видів перекладу;
- визначати найсуттєвіші лексико-граматичні, синтаксичні та стилістичні закономірності у процесі перекладу україномовних та російськомовних науково-технічних текстів;
- операційні вміння щодо застосування перекладацьких трансформацій;
- творчо використовувати теоретичні положення дисципліни для рішення практичних професійних завдань;
- застосовувати міжмовні відповідники (кліше), враховувати системні міжмовні розбіжності у перекладацькій практиці;
- працювати з різними типами словників.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	120	16	14			90		залік
Заочна	1	2	4	120	4	4			112		залік

5.1. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Науковий, технічний, науково-популярний тексти. Загальні принципи їх перекладу.												
Тема 1. Науковий та технічний	13	2	1			10	18						14

тексти. Передперекладацький аналіз.												
Тема 2. Види наукових творів, їх загальна характеристика. Вимоги до перекладача наукової та технічної літератури.	13	2	1			10	14	2	2			14
Тема 3. Науково-технічний переклад, труднощі науково-технічного перекладу	14	2	2			12	14					14
Тема 4. Особливості перекладу науково-популярного тексту. Відмінності перекладу тексту підручника.	16	2	2			12	14					14
Разом за ЗМ1	58	8	6			44	60	2	2			56
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Прагматика перекладу наукових, технічних та науково-популярних текстів											
Тема 5. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою	16	2	2			12	18					14
Тема 6. Найпоширеніші синтаксичні помилки у наукових	16	2	2			12	14	2	2			14

текстах та шляхи їх уникнення під час перекладу											
Тема 7. Особливості перекладу термінологічної лексики.	16	2	2			12	14				14
Тема 8. Особливості перекладу текстів інструкцій. Компресія як основний засіб при перекладі енциклопедично і статті.	14	2	2			10	14				14
Разом за ЗМ 2	62	8	8			46	60	2	2		56
Усього годин	120	1 6	1 4			90	120	4	4		112

5.2. Самостійна робота

№	Назва теми
1.	Передперекладацький аналіз запропонованих текстів наукового та науково-технічного спрямування.
2.	Перетворення запропонованого тексту у різні жанри наукової літератури (тези, анотація, реферат)
3.	Виконання усіх видів і форм перекладу запропонованих наукових текстів
4.	Виконання перекладу запропонованих уривків з підручників різного профілю.
5.	Редагування перекладу наукових, науково-технічних та науково-популярних текстів.
6.	Редагування синтаксичних помилок запропонованих текстів перекладу.
7.	Виконання перекладу складних термінологічних понять.
8.	Виконання перекладу текстів інструкцій та енциклопедичних статей.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова відповідь студента (тестування, реферат, творча робота, виконання завдань).

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

7. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	5	5	10	10	10	10	40	100

1. Рекомендована література

1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2002. 562 с.
2. Карабан В.І. Переклад наукової і технічної літератури. К., 2001. 302 с.
3. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. К., 2002. 320 с.
4. Основи перекладознавства: *Навчальний посібник* / За редакцією проф. Нямцу А.Є. Чернівці: Рута, 2008. 312 с.
5. Основи українсько-російського перекладу. Практикум: *Навчальний посібник* / За редакцією проф. Нямцу А.Є. Чернівці: Рута, 2008. 352 с.
6. Переклад науково-технічної літератури [Текст] : метод. вказів. до самоств. роботи для студ. III курсу ф-ту лінгвістики з дисципліни «Переклад науково-технічної літератури» / Уклад.: С. В. Федоренко. К. : НТУУ «КПІ», 2012. 85 с.
7. Федоренко О.І. Навчальний посібник з науково-технічного перекладу. Тернопіль : Вид-во Карпюка, 2002. 265 с.
8. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. К., 2007. 248 с.

Словники:

1. Англо-російсько-український біологічний словник (генетика, молекулярна біологія, біотехнологія, медицина) Горбатенко І.Ю., Лавриненко Ю.О. Херсон, 1998. — ISBN 966-7403-25-4
2. Арсенюк Т.М. Русско-украинско-латинский словарь медицинских терминов (психиатрия, судебная психиатрия) / Т.М. Арсенюк, Г.Л. Воронков. К., 1993.
3. Бабак В.П. Російсько-українсько-англійський словник термінів з інформаційних технологій / В. П. Бабак та ін., 2006. 252 с.
4. Великий російсько-український політехнічний словник: Близько 160 000 слів та словосполучень / За ред. О. С. Благовещенського. К.: Чумацький Шлях, 2002. 749 с. ISBN 966-95747-4-9
5. Вовченко Р. Російсько-український геологічний словник / Р. Вовченко, О. Матковський, Л. Бохорська, О. Полубічко. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 704 с. ISBN 978-966-613-857-9
6. Войналович О., Моргунюк В. Російсько-український словник наукової і технічної мови (термінологія процесових понять). К.: Вирій, Сталкер, 1997. 256 с.
7. Воробйова С.А., Білодід І.К. Російсько-український словник-соціально-економічної термінології / за редакцією академіка І.К. Білодіда [видання друге пороблене і доповнене]. К.: Головна редакція УРЕ
8. Гармаш М.З. Українсько-російський гірничий словник (20 000 термінів) // О.М.З. Гармаш, М.С. Зільбан, А. Ковшуля. 2-ге вид., репринтне. К.: Техніка, 1991. 280 с.
9. Інформаційна безпека та сучасні мережеві технології: Англо-українсько-російський словник термінів / В.П. Бабак, О.Г. Корченко. Київ: НАУ, 2003. 670 с.
10. Короткий російсько-український словник сучасних математичних і економіко-математичних термінів. Харків. : Вид-во “Основа” при Харк. ун-ті, 1993. 96 с.
11. Лозова Н. Є. Російсько-український практичний словник реставратора. К., 2003. 260 с.
12. Матеріалознавство. російсько-українсько-англійський словник / Я.А. Криль, Г.В. Криль, О.Р. Флюнт, Т.М. Шинкар, В.А. Тимошенко Л. Світ, 2010. 302 с.

13. Новий російсько-український політехнічний словник / Укл. Микола Зубков, 2005 ISBN 966-7165-95-7
14. Російсько-український архітектурно-будівельний словник. Київ: Мислене древо. 2009.
15. Російсько-український ілюстрований словник термінів з теорії виробництва двигунів літальних апаратів / Кулик М. С., Кучер О. Г., Карпов Є. М., 2008. 304 с.
16. Російсько-український коксохімічний словник / Уклад. Рудика В., Брайловська Н., Зінгерман Ю., Коцюба Г., Шаповал Ю., Шевгота А. Харків, 2007. 504 с.
17. Російсько-український медичний словник / Ярема-Роман Федорів, Теофіл Філіпюк, Наталія Скорейко. 2002. ISBN 966-603-180-9 [15 000 слів]
18. Російсько-український медичний словник з іншомовними назвами / Укл. Нечай С.К., Фонд Т.Т, УЛТК, 2000. 432 с. ISBN 966-7756-02-5
19. Російсько-український словник з інженерних технологій / Уклад. М.Ганіткевич, Б. Кінаш. Львів: Ліга-Прес, 2005. 1024 с. – Диск із електронною версією.
20. Російсько-український словник з математики, фізики та інформатики. К., «Довіра», 2008 [46 000 вихідних термінів (близько 60 000 в українській частині)]
21. Російсько-український словник з машинознавства та загального машинобудування» (16 000 термінів) / В. В. Хільчевський та В. І. Шашков
22. Російсько-український та українсько-російський словник зварювальної термінології / Ред.-лексикограф Л. О. Симоненко. К., 2001.
23. Російсько-український та українсько-російський словник термінів будівництва та архітектури в 2-х т.т. / Співавтори С.Жуковський, Р.Кінаш, В.Базилевич, Н.Дрівко. Львів: Ліга-Прес, 2005. Т.І. 960 с. (термінографічна серія Слово Світ № 8) – разом з комп'ютерним диском.
24. Російсько-український та українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури. Т.1 Російсько-український словник термінів будівництва й архітектури / С. Жуковський, Р. Кінаш, Л. Полюга, В. Базилевич. За ред. Р. Кінаша. Львів: Ліга-Прес, 2005. 960 с.
25. Російсько-український та українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури. Т. 2 Українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури / С. Жуковський, Р. Кінаш, Л. Полюга, В. Базилевич, Н. Дрівко. За ред. Р. Кінаша. Львів: Ліга-Прес, 2007. 488 с.
26. Російсько-український тлумачний теплоенергетичний словник / За ред. Й. Мисака, М. Крука. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2001. 412 с.
27. Російсько-українсько-англійський військовий словник: Близько 20000 слів / Уклад.: В.Я. Карачун, І.А. Черненко, С.М. Чиж, О.О. Карачун. К.: Техніка, 2001. 750 с.
28. Російсько-українсько-англійський словник з механіки. К.: Наукова думка, 2008. 512 с.
29. Російсько-українсько-англійський термінологічний словник з транспорту і логістики. Запоріжжя: ЗНТУ, 2003 56 с.
30. Російсько-українсько-польський словник з гідравліки та сантехніки / проф.,

- д.т.н. С. Шнерх, к.т.н., доц. Н. Лещій. Львів: ЕКОінформ, 2002. 326 с.
31. Русско-украинский словарь понятий и терминов по профессионально-прикладной физической подготовке : словарь / Мин-во образования и науки Украины. Одесский нац. политех. ун-т ; сост.: Р.Т. Раевский, С.М. Канишевский ; под общ. ред. Р.Т. Раевского. Одесса : Наука и техника, 2010. 112 с. ; 14 см. - ISBN 978-966-1552-03-5 (в тв. пер.)
 32. Семен Б.В. Українсько-російський, російсько-український тлумачний словник термінів спортивної боротьби / Б.В. Семен. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 226 с.
 33. Українсько-російський / Російсько-український словник із зварювання. Електронна версія (диск) / Ред.-лексикограф Л. О. Симоненко. К., 2008.
 34. Українсько-російський словник наукової термінології / Укл. М. П. Годована, В.С. Марченко, О.І. Нечитайло, Л.О. Симоненко та ін. / За заг. ред. Л.О.Симоненко. К.; Ірпінь, 2004. 403 с.
 35. Шкаруба Л. М. Російсько-український словник художніх термінів: навч. посібник для студ. вузів / Л. М. Шкаруба, Л. С. Спанатій. К.: Каравела, 2004. 320 с.

8. Інформаційні ресурси

Сайт ЧНУ, дистанційне навчання: <https://moodle.chnu.edu.ua/>